

DE NIEUWE DOOD

CORINE HARTMAN BIJ UITGEVERIJ CARGO

De Jessica Haider-serie

Bloedlijn
Glasbard
Zielloos
Ijskoud
Doodskleed

De Ijsselmoorden

Een vlaag van waanzin
Sluipend gif
Het kwaad in ons

Met Tomas Ross

Doodskopvlinder
Zwarte weduwe

De Faye van Laar-serie

Een duister pad
In vrije val

CORINE HARTMAN

DE
NIEUWE
DOOD

2021
AMSTERDAM

Cargo is een imprint van Uitgeverij De Bezige Bij, Amsterdam

Copyright © 2021 Corine Hartman

Omslagontwerp Buro Blikgoed

Omslagillustratie © Silas Manhood Photography Ltd

Foto auteur © Stan Bouwman

Vormgeving binnenwerk Peter Verwey, Heemstede

Druk- en bindwerk Wilco, Amersfoort

ISBN 978 94 031 0991 6

NUR 305

uitgeverijcargo.nl

Bij de productie van dit boek is gebruikgemaakt van papier dat het keurmerk van de Forest Stewardship Council (FSC®) mag dragen. Bij dit papier is het zeker dat de productie niet tot bosvernietiging heeft geleid.

Proloog

Likkend aan de roze top laag van zijn koekje keek Max naar zijn moeder. Hij vond het moeilijk te zien hoe er steeds minder van haar overbleef. Minder van haar kleur, van het licht in haar ogen. Van haar lach. Alles in en aan haar was aan het slinken. Toen ze net met trillende stem bijna onverstaaubar werd, wist hij zeker dat het onvermijdelijk was dat ze helemaal zou verdwijnen. Hij stelde zich voor dat ze al weg was en kreeg een dof, zwaar gevoel in zijn buik waar hij een beetje naar van werd. Hij slikte, zette de radio iets harder en ging weer bij haar zitten op de kruk naast het bed.

Why can't you see, what you're doing to me, zong Elvis, zijn moeder likte aan haar koekje. Zwijgend zaten ze zo samen, zijn hand in de hare, de zijne gebruid door de zon, die van haar knokig, de bleke, doorschijnende huid vol blauwgrijze vlekken. Ze gebaarde naar de likkoekjes en hij gaf haar een roze, nam zelf een gele. 'Niet tegen papa zeggen,' zei ze met een knipoog.

Hij hoorde stemmen, keek naar buiten en zwaaide naar Peter en John-Paul, die achter het hek stonden en gekke bekken trokken. Kom, wuifden ze met hun armen, en wezen op hun

fiets. Straks, dacht hij, dan zou hij naar buiten gaan, frisse lucht in zijn longen zuigen, zo hard fietsen als hij kon, de bedompte geur van deze kamer van zich afschudden.

‘Ga lekker naar buiten, Max,’ spoorde ze hem aan, maar hij schudde zijn hoofd, stak zijn tong uit, keek scheel om te zien of die geel kleurde.

‘Het is lief van oma, dat ze die koekjes blijft opsturen,’ fluisterde ze. ‘Je was er al gek op toen je nog maar een paar turven hoog was en we nog ginds woonden. Aan zee. Weet je dat nog?’

Max knikte. ‘Sure. En oma denkt dat ik nog steeds een kleuter ben.’

‘Je zou haar weer eens een kaartje kunnen sturen. Of een brief. Dat vindt ze geweldig. Dan doe je er een foto bij, dan kan ze zelf zien hoe hard je bent gegroeid.’

‘Dat zal ik doen. Beloofd.’

‘Ik weet het.’ Ze kneep in zijn hand. ‘Mijn grote jongen.’

Hij voelde het amper, en toen liet ze zich in de kussens zakken. Hij wachtte tot ze haar ogen sloot en draaide aarzelend de knop van het infuus met morfine een millimeter naar rechts. Onmiddellijk liepen de druppels een fractie sneller uit de zak, door het slangetje via een ader zijn moeders lichaam in.

‘Peter, JP en ik schrijven elkaar geheime brieven,’ zei hij toen ze even later haar ogen weer opendeed. Zag hij het goed, werd haar blik al iets rustiger?

‘Spannend, Max.’

Hij knikte. ‘Met een in melk gedoopt wattenstaafje, dan gaat de ander er met een strijkijzer overheen en kan de woorden lezen, want die worden donker. Weet je hoe dat komt?’

‘Nee,’ zei ze geamuseerd, ‘vertel het me maar.’

‘Als je opgedroogde melk verhit, reageren sommige stofjes daarop, aminozuur en suiker; dat heet een maillardreactie, en dan krijg je een bruinige kleur.’

‘Geweldig, zeg,’ zei ze, maar ze leek afwezig, gaapte lang, en diep.

Het was een goed teken, bedacht hij, en snel draaide hij de knop nog een millimeter naar rechts. Met een bonkend hart zat hij naast haar, streelde haar hand, wachtte af of ze zou reageren. Het leek op goochelen. Stofjes samenvoegen voor bijzondere reacties. Een knal. Een stofwolk. Leesbare woorden. Dit was ook een soort van goochelen.

Zijn moeder had het gezegd, gisteren, haar woorden vermoeid en met geen pak melk duidelijker te maken: ze probeerde het nog wel, echt, had ze gezegd, vooral voor Max, maar eigenlijk wilde ze niet meer. Niet verder slinken, niet inleveren, niet in de weg liggen. Met zijn oor tegen de deur had Max het meeste opgevangen: ze kon niet meer, bestond nog alleen uit vermoeidheid, aftakeling en pijn.

Het was niet voor het eerst dat zijn ouders er samen over praatten. Zijn vader reageerde met troostende woorden, begripvol, maar tegelijkertijd gedecideerd, hij kon niet meer voor haar doen dan de pijn verlichten. In de verre toekomst zou het waarschijnlijk allemaal anders worden, daar had hij zo zijn gedachten en filosofieën over, maar nu zou het hem de kop kosten. En hij wilde nog zoveel, als wetenschapper viel er een wereld te ontdekken.

Daar was zijn vader nu dan ook vast druk mee bezig.

Ze moest zelf aangeven dat ze het wilde, had zijn vader gezegd. Dan konden ze iets regelen. Maar dat was een onmogelijke opgave, zoveel moed kon ze niet verzamelen, ze hield te veel van haar zoon. En hij, de zoon, kon een theezakje laten

vliegen als een luchtballon, in de zon met een glas water een regenboog maken, maar zichzelf en haar liefde kon hij niet uit haar gedachten toveren.

Hij wilde nog iets tegen haar zeggen. Iets belangrijks, dat zij nog net zou horen en ook hem zou bijblijven. Maar likkend aan zijn gele koekje schoot hem niks te binnen, alleen dat hij een beetje misselijk werd van al die zoetheid.

Aarzelend bracht hij zijn hand naar haar mond. Legde die erop, zachtjes, niet dwingend. Ze reageerde niet en hij zette druk, blokkeerde met de muis van zijn hand de zuurstoftoevoer via haar neus. Ze reageerde nog steeds niet. Tien minuten keek hij naar de klok, roerloos, en pas daarna haalde hij zijn hand weg. Hij bleef bij haar zitten, ook toen haar mond een beetje openzakte en er een druppel kwijl langs haar kin droop. Hij veegde hem voorzichtig weg en deed een poging haar mond te sluiten.

Pas toen hij voelde dat haar hand kouder werd en haar huid grijzig kleurde, kwam hij overeind, met tintelingen in zijn been en een stijf gevoel in zijn rug. Toen hij de kruk onder het bed schoof, zag hij de doos, ingepakt in vrolijk papier met 'hiep, hiep, hoera' en 'lang leve de jarige' erop. Hij hoopte vurig dat zijn vader had gekocht waar hij om had gevraagd. Gezien de afmetingen van de doos zat dat wel goed. Morgen zou hij de eerste stap zetten op weg naar een leven als beroemd goochelaar.

Hij legde de knop van het infuus in zijn moeders hand, klemde haar levenloze vingers eromheen en hield ze vast. Toen hij haar hand losliet, bleef de knop op zijn plek. Het maximum aan wat ze aan morfine mocht hebben, was genoeg geweest om het leven uit haar te laten vloeien. Eigenlijk wilde ze niet meer, zijn vader zou dat bevestigen. Het was

goed zo, dat wist hij heel zeker.

De laatste likkoekjes stopte hij in zijn zak, die zou hij vanavond in bed opeten, denkend aan zijn moeder voordat ze ziek werd. Buiten trof hij Peter en JP, verwickeld in een discussie over de maanlanding, volgens JP's vader in scène gezet in opdracht van Nixon, al net zo onbetrouwbaar als die spleetogen in Vietnam. Zodra ze Max zagen, sprongen ze op hun fiets, riepen hoe hard ze zouden gaan, harder dan Neil Armstrong in zijn ruimtepak kon lopen, anyway! Een uur, nam hij zich voor. Dan zou hij terugkomen en de dokter bellen.

1

Een zongebruinde, nog blondere versie van mezelf ligt aan het strand. Zachte klanken van ruisende golven dringen tot me door in een gelukzalige tijdloosheid. Niks hoeft, niks moet, ik ben het vleesgeworden geluk, met mijn hand in die van Mika lig ik op het warme zand, met hoog boven me aan de hemelsblauwe lucht meeuwen die ook met alle tijd van de wereld hun leventje leven. Zweven. Zonder enige angst, volmaakt in balans. Ik geniet van de stilte, van een perfect plaatje in een wereld vol liefde, zonder pijn. Mika draait zich naar me toe en lacht. Er is bijna niks meer te zien van het litteken, zijn haar is lang genoeg om het te bedekken. Ook vanbinnen is hij hersteld van de operatie, na een intensieve revalidatie kan hij vrijwel alles weer. Maar het mooiste is dat de ingreep is geslaagd: Mika is genezen van zijn posttraumatische stressstoornis, een last die hem jarenlang diep ongelukkig maakte.

De zon gaat onder, we staan op, het is tijd om te gaan. We wensen elkaar veel geluk. Een omhelzing, en dan verdwijnt hij, ik kijk hem na, met tranen in mijn ogen van ontroering. Het ga je goed.

Een zachte klik, en dan sterft het beeld langzaam weg.

Met een loom gevoel word ik wakker. Hoewel, wakker

worden klopt niet helemaal, want ik sliep niet, en het was ook geen droom, ik was in een andere wereld. Virtual reality is een bijzondere uitvinding: met een bijzondere bril met holografische lenzen, het lijkt op een uit de kluiten gewassen zonnebril, betreed ik een illusionair leven, zo realistisch dat ik vergeet dat ik dat te danken heb aan een computeranimatie. En het werkt, ik heb gezien hoe daders van aanranding de plek innamen van hun slachtoffer en begrepen welk leed ze hadden aangericht. Het heeft iets te maken met een gebiedje in de hersenen dat geen onderscheid kan maken tussen feit en fictie, met VR houd je je hersenen in feite voor de gek. In het begin vond ik het eng, maar inmiddels kan ik me verheugen op een volgende sessie.

‘Welkom terug, Faye.’

‘Dank u, sir.’

Tot mijn verrassing is het niet Julius, maar Harris die me terughaalt in de sfeervolle kamer met het gedempte, warme licht. Ik veeg langs mijn ogen en mijn wangen, onzeker of de tranen er ook echt zijn geweest. Ik voel ze niet.

Professor Max Harris is een wereldwijd gerenommeerd hersenonderzoeker – hij heeft een bijzondere prestatie geleverd door het geheugen van een zeeslak over te zetten op dat van een soortgenoot. Een primitief dier met een simpel zenuwstelsel, en er viel nog wel wat af te dingen op het onderzoek, maar toch.

Professor Harris is een heuse ‘sir’, en zo ziet hij er ook uit. Aristocratisch. Hij is begin zestig, zo’n man die met de jaren een boeiender uiterlijk krijgt. Harris heeft zijn thuisbasis in het Amerikaanse Californië, waar zijn laboratorium is gevestigd, maar als hij hier is voor overleg met Julius, komt hij soms ook een praatje maken met mij.

‘Hoe was je VR-trip?’ vraagt hij.

Ik zet de bril af. ‘Het was heerlijk aan het strand.’

‘De zee als een setting voor virtual reality was mijn idee,’ zegt Harris. ‘Als kind woonde ik in Zandvoort, het is lang geleden, ik weet er weinig meer van, maar ik herinner me wel dat ik er gelukkig was. Ik kan je taal nog steeds aardig verstaan, maar spreken valt niet mee, dus ik hou het liever bij Engels.’

‘Geen probleem, ik begrijp wat u zegt.’

‘Dat is mooi,’ zegt hij met een vage, ietwat trieste glimlach.

Zouden herinneringen met de tijd winnen aan weemoed? Voor mij heeft de zee iets magisch, een aantrekkingskracht die me doet verlangen naar mijn voeten in het warme zand. Aan zee, starend naar een tot de verbeelding sprekende horizon, lijkt alles mogelijk, al denk ik daarbij zelf eerder aan een verre reis, of een grote liefde, dan aan onze psychiatrische instelling.

‘Misschien koos u die locatie juist omdat u er gelukkig was,’ zeg ik, om de stilte te vullen die een beetje ongemakkelijk voelt. Hij kijkt me welwillend aan en zegt: ‘Dat zou heel goed kunnen, Faye.’

‘Ik was er samen met Mika,’ zeg ik. ‘Die versie is heel fijn om de band tussen ons weer te voelen, ik vind het mooi dat hij zijn oude leven heeft opgepakt, dat hij gelukkig is met zijn vriendin en haar zoontje.’

‘Geen spijt dat het tussen jullie niks is geworden?’

‘Spijt, nee, jammer vind ik het wel, ik hield echt van hem, maar onze relatie was te ingewikkeld. Hij heeft rust en stabiliteit nodig en zo’n leven heb ik niet.’

‘Dat kan wel, als je wilt, met virtual reality. We kunnen er ervaringen mee genereren, door ervaringen kun je mensen laten veranderen, en dus?’

‘Kun je met virtual reality mensen veranderen,’ vul ik aan, zijn accentloze Engels imiterend.

‘Professor Aarden heeft versies gemaakt,’ zegt Harris, ‘die jongeren voorspiegelt hoe ze hun kwaliteit van leven kunnen verbeteren als ze hun levensstijl aanpassen. Je vader heeft eraan meegewerkt voor adviezen over voeding, als ik me niet vergis.’

‘Dat klopt, hij is er erg enthousiast over.’

‘De resultaten zijn ook zeer hoopgevend.’

Ik stroop de mouwen van mijn trui op om mijn onderarmen te laten zien, zonder nieuwe littekens, en bloos bij zijn complimenten. Voel alsnog de lichte gêne als ik ze zie, die vele lichtroze krassen in de huid. Daarom draag ik altijd shirts en truien met lange mouwen, zelfs hartje zomer. Ik zeg tegen de professor dat ik hem graag wil helpen. Een understatement, want ik denk dat ik in mijn leven nooit zó graag iets heb gewild. Aanvankelijk had ik geen idee hoe Harris het voor elkaar dacht te krijgen de wereld te redden. Het leek me nogal wat, als doel, bedoel ik, het leek me zelfs onmogelijk, maar nu worden sommige van zijn ideeën hier in onze instelling al gerealiseerd.

Ik haal koffie voor hem, thee voor mezelf en serveer er vruchtentaart bij. ‘Zelfgemaakt,’ zeg ik, ‘met aardbeien uit eigen tuin.’

‘Lijkt me heerlijk,’ zegt hij.

‘Dat is-ie ook.’

Harris roert suiker door zijn koffie alsof dat een delicaat klusje is en leunt dan ontspannen achterover. ‘Jullie hebben hier veel werk verzet, hoorde ik van Julius. De wijngaard is ook klaar?’

‘De stokken zijn geplant. Een journalist was daar heel

nieuwsgierig naar, of het mogelijk is op de Veluwe goede wijn te maken. Ik nodigde hem uit over een paar jaar terug te komen om onze souvignier gris te proeven.'

'Met het veranderende klimaat kan Noord-Europa een heel nieuw wijngebied worden,' zegt hij. 'Persoonlijk hou ik meer van volle rode, maar hiervoor maak ik straks een uitzondering, want ik ben ook erg benieuwd. Was er veel belangstelling van de media?'

'Nou, zeker, ik heb al best wat rondleidingen gegeven. En in de geschiedenis van het kasteel is ook veel interesse.'

'Julius vertelde dat je je daar vroeger al graag in verdiepte.'

'Ik vind het boeiend, en ik vertel meestal over de Tweede Wereldoorlog, toen voorouders van Julius in het kasteel woonden, nazaten van de Van Laers, toen nog chic geschreven met a-e, die het kochten in de negentiende eeuw. Een van de dochters was manisch depressief, de familie richtte kamers in voor haar en het verplegend personeel, en vlak voor de oorlog haalden ze meer patiënten in huis om te voorkomen dat het kasteel in handen van de Duitsers zou vallen. Die durfden niet eens binnen te komen.'

'De Duitsers slim afgetroefd,' zegt hij met een goedkeurend knikje, 'dat is een mooi verhaal.' Hij neemt een slok koffie, zet zijn kopje op tafel en vraagt of we nog druk zijn met het landgoed.

'Best wel,' antwoord ik. 'Oktober is een mooie maand om nog wat aan te planten, en verder moeten we de boel winterklaar maken. En bij mijn eigen huis hebben we een grote vijver gemaakt, daar ben ik elke dag wel een tijdje.'

'Boszicht, ja, ja. Met die prachtige borders.' Hij trekt even zijn wenkbrauwen op, bij wijze van hint naar het lijk dat Lisa en ik er vorig jaar hebben begraven, maar ik doe net

alsof mijn neus bloedt. ‘Ja, precies,’ zeg ik, ‘met die prachtige herfstasters. In de kas heb ik alweer van alles gezaaid en stekjes geplant, die kunnen volgend voorjaar de tuin in.’

‘Dat is prachtig, Faye.’ Hij pakt mijn dossier, bladert erin, en ik zeg: ‘Bizar, dat dat allemaal over mij gaat. De dertig ruim gepasseerd, nooit getrouwd, geen kinderen, geen carrière, niet echt een boeiend leven, lijkt me.’

‘Dat ben ik niet helemaal met je eens. Je woont hier in een psychiatrische inrichting, waar je vader de scepter zwaait, inmiddels een klein jaar deels zelfstandig op het instellingsterrein, je doet aan automutilatie en vermoordde twee mensen om je vader te redden. Nog afgezien van de ongewone geschiedenis van je familie. Dat noem je geen boeiend leven?’

‘Daarvan is niks geschikt als aanbeveling op mijn cv.’

‘Waarop ook onze onderlinge afspraken onvermeld moeten blijven. Dat we een zelfvoorzienende psychiatrische inrichting hebben weten te realiseren, dat is nieuws, daar moeten we met zoveel mogelijk mensen over praten, maar speciale opdrachten blijven onder ons. Helder?’

Ik knik. ‘Onder ons. Zeker.’

‘Ik ben hier terechtgekomen dankzij Julius, maar dankzij jou en je medepatiënten ontstond het idee voor een zelfvoorzienende instelling. Ik vind het echt wonderbaarlijk wat jullie in een jaar tijd voor elkaar hebben gekregen, en ik ben ook zeer te spreken over jouw persoonlijke groei, Faye, zowel fysiek als mentaal. Het is erg bemoedigend, als startpunt voor *Het nieuwe leven*.’ Harris sluit het dossier, legt het weg, en staat op. ‘Zo, en laat me nu die wijngaard maar eens zien.’